[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-1\(8\)-176-188](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-1(8)-176-188)

Ірина Труш

*аспірант 4-го року навчання
спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки,
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
м. Глухів, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-9152-6352>*

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО ДО РОЗВИТКУ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Анотація. У статті визначено, що проблема підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти є надзвичайно актуальною в сучасних реаліях розвитку освіти. Ринок праці потребує конкурентноспроможних фахівців, здатних до критичного мислення, інноваційної діяльності. Забезпечити дані вимоги здатна тільки творча особистість. А науково доведено, що сенситивним періодом для розвитку творчості є саме дошкільний вік. Саме тому проблема підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до розвитку дитячої творчості є актуальною та потребує більш глибоких наукових розвідок.

Розуміючи важливість змін у підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти нами здійснено аналіз законодавчої бази системи освіти України, наукової та методичної літератури з означеної проблеми.

Стаття розкриває різні наукові підходи до проблеми підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти, уточнено поняття «підготовка майбутніх вихователів», «творчість», «дитяча творчість». Обґрунтовано та визначено поняття «підготовка майбутніх вихователів до розвитку дитячої творчості». Окреслено подальші етапи наукового дослідження.

Ключові слова: підготовка майбутніх вихователів, готовність, дитяча творчість, заклад дошкільної освіти.

Iryna Trush

*Graduate student of the 4th year of study
specialty 011 Educational, pedagogical sciences,
Hlukhiv National Pedagogical University
named after Alexander Dovzhenko
Glukhiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-9152-6352>*

PREPARATION OF FUTURE EDUCATORS FOR THE DEVELOPMENT OF CHILDREN'S CREATIVITY: THEORETICAL ASPECT

Abstract. The article identifies that the problem of training future educators of preschool education is extremely relevant in the current realities of educational development. The labor market needs competitive professionals capable of critical thinking, innovation. Only a creative person can provide these requirements. And it has been scientifically proven that the sensitive period for the development of creativity is preschool age. That is why the problem of preparing future educators of preschool institutions for the development of children's creativity is relevant and requires deeper scientific research.

Realizing the importance of changes in the training of future educators of preschool education, we analyzed the legal framework of the education system of Ukraine, scientific and methodological literature on this issue.

The article reveals various scientific approaches to the problem of training future specialists in preschool education, clarifies the concept of «training of future educators», «creativity», «children's creativity». The concept of «preparation of future educators for the development of children's creativity» is substantiated and defined. The further stages of scientific research are outlined.

Keywords: training of future educators, readiness, children's creativity, preschool education institution.

Постановка проблеми. Масштабні тенденції інноваційного розвитку системи освіти України, зокрема дошкільної, актуалізують значні зміни в педагогічній теорії та практиці професійної підготовки фахівців дошкільної освіти. Перехід до особистісно орієнтованої моделі освіти, положення Державного стандарту дошкільної освіти вимагають від закладів вищої освіти більш досконалої підготовки майбутніх фахівців дошкільної галузі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема підготовки майбутніх вихователів ЗДО до професійної діяльності в міждисциплінарному вимірі є предметом значної кількості сучасних наукових розвідок (Л. Артемова, Г. Беленька, А. Богуш, Н. Гавриш, І. Дичківська, А. Залізник, Л. Зданевич, Л. Загородня, О. Кононко, К. Крутій, А. Курчатова, Н. Лисенко, О. Листопад, Л. Лохвицька, І. Луценко, В. Ляпунова, М. Машовець, І. Онищук, З. Плохій, Г. Підкурманна, Л. Пісоцька, Т. Поніманська, Т. Танько та інші).

Мета статті: розкрити теоретичні аспекти та визначити сутність поняття «підготовка майбутніх вихователів ЗДО до розвитку дитячої творчості».

Виклад основного матеріалу. Необхідність підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти підкреслено в ряді нормативних документів, серед яких Закон України «Про

освіту», «Про дошкільну освіту», «Про вищу освіту», Базовий компонент дошкільної освіти, стандарти вищої освіти за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, другого (магістерського) рівня вищої освіти. Завдання професійної підготовки студентів окреслено у Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період 2012-2021 років. Зазначений документ орієнтує систему освіти на використання внутрішніх резервів її освітнього, наукового, інноваційного потенціалів, структурну перебудову, пошук нових та більш ефективних форм діяльності, що ґрунтується не лише на прагматичних мотиваціях, але й передбачає ціннісні мотивації, які нерозривно поєднують когнітивні та емоційно-моральні компоненти педагогічного процесу, які спрямовано на активну позицію студента як суб'єкта освітнього процесу [15]. Це і обумовлює проблему теоретичного обґрунтування та практичної реалізації готовності майбутніх вихователів ЗДО до виконання професійних функцій.

Ключовою метою окреслених змін має стати фахова підготовка висококваліфікованого, професійно компетентного, творчого, креативного, конкурентоспроможного на ринку праці спеціаліста, який вільно володітиме набутими в процесі підготовки знаннями, вміннями та навичками, формуватиме власну траєкторію неперервного професійного зростання, прагнутиме до фахової та соціальної мобільності, спрямовуватиме діяльність на надання якісних освітніх послуг, при цьому активно освоюючи нові види діяльності.

Аналіз психолого-педагогічної, наукової літератури дає підстави стверджувати про багатоаспектність наукових міркувань з проблеми нашого дослідження.

Сучасність пропонує нам велику кількість досліджень проблеми професійної підготовки фахівців у різних сферах та напрямках. Тема нашого дослідження окреслює професійну підготовку майбутніх вихователів ЗДО, а саме формування готовності до розвитку дитячої творчості. Виходячи з вищесказаного потрібно проаналізувати різні тлумачення поняття «професійна підготовка» в психолого-педагогічній літературі та нормативних документах.

У науковій літературі питання підготовки фахівців досліджено у різних аспектах: С. Гончаренко, К. Корсак, В. Луговий, С. Сисоєва висвітлюють загальні питання; в працях І. Бега, В. Гриньової, В. Кременя відображено культурологічні аспекти досліджуваної проблеми; наукові доробки Є.Барбіної, І. Зязюна, В. Лозової, Н. Ничкало, О. Романовського обґрунтовують доцільність спеціальної підготовки кадрів, визначають її зміст, форми, методи, умови з урахуванням специфіки професійної діяльності. Н. Ничкало зазначає, що професійна підготовка фахівців орієнтована на особистісний розвиток і творчу самореалізацію кожного громадянина України, формування

поколінь, які навчаються впродовж життя, розвивають цінності громадянського суспільства, сприяють консолідації української нації та її інтеграції в європейський та світовий простір [16, с. 10].

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови термін «підготовка» подається як дія за значенням підготувати; запас знань, навичок, досвід і т. ін., набутий у процесі навчання, практичної діяльності [5]. Закон України «Про вищу освіту» [10] трактує поняття «професійна підготовка» як здобуття кваліфікації за відповідним напрямом підготовки або спеціальністю. У словнику психолого-педагогічних термінів і понять професійно-педагогічна підготовка визначається як система організаційних і педагогічних заходів, що забезпечує формування в особистості професійної спрямованості, знань, умінь, навичок і професійної готовності [21, с. 121]. Тлумачення терміну «професійна підготовка» у Педагогічному словнику трактується як сукупність спеціальних знань, умінь і навичок, якостей особистості, трудового досвіду і норм поведінки, що забезпечують можливість успішної праці за обраною професією [6, с. 262].

Проаналізувавши ці визначення можна сказати що професійна підготовка є сукупністю спеціальних знань, умінь та навичок, якостей особистості, набутих у процесі навчання та/або практичної діяльності, що забезпечують отримання відповідної кваліфікації та надають можливість успішної професійної діяльності.

Наукові розвідки Н. Волкової, Л. Поліщук, Г. Троцько та інших з проблеми професійної підготовки фахівців, дають підстави констатувати, що дослідники одностайні в думках щодо трактування цього поняття. На думку Г. Троцько професійна підготовка – це система, яка характеризується взаємозв'язком та взаємодією структурних та функціональних компонентів, сукупність яких визначає особливість, своєрідність, що забезпечує формування особистості студента відповідно до поставленої мети – вийти на якісно новий рівень готовності студентів до професійної діяльності [24].

У ході аналізу літератури, ми погоджуємось із думкою Н. Волкової та Л. Поліщук щодо трактування понять професійна підготовка: це оволодіння системою професійних знань, які містять: загальнокультурні, психологічні, педагогічні знання та знання з методики викладання предметів, методики виховної роботи, дидактики, знання педагогічної техніки.

Н. Гончар зазначає, що професійна підготовка – це цілеспрямований процес, векторно зорієнтований на подачу та оволодіння майбутніми фахівцями необхідними знаннями, вміннями та навичками для усвідомлення та використання їх у професійній діяльності [8, с. 56]. Ми погоджуємось із даним трактуванням поняття, адже без усвідомленого використання набутих, в процесі підготовки, знань, умінь, навичок, майбутній вихователь не зможе

ефективно організовувати та здійснювати освітній процес в ЗДО.

Більш ґрунтовне тлумачення поняття «професійна підготовка» майбутнього педагога, на нашу думку, пропонує О. Абдулліна, характеризуючи зміст педагогічної підготовки як систему педагогічних знань, практичних умінь і навичок, які необхідні для здійснення професійних функцій вчителя [1].

Враховуючи специфіку нашого дослідження ми, насамперед, повинні уточнити термін «підготовка майбутніх вихователів» та розкрити суть поняття «підготовка майбутніх вихователів до розвитку дитячої творчості».

За твердженням Т. Поніманської підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти розглядається науковцями як багатофакторна структура, головне завдання якої полягає в набутті кожним студентом особистісного смислу діяльності, формуванні фахової майстерності, постійно зростаючому інтересі до роботи з дітьми та їхніми батьками, а також розвитку успішності в діяльності [19, с. 101].

Л. Зданевич стверджує, що професійна підготовка майбутнього вихователя – це спеціально організований освітній процес, спрямований на формування в майбутніх фахівців високого рівня готовності до ефективного здійснення професійної діяльності в галузі дошкільної освіти [11]. Ми погоджуємось із даним поняттям та розділяємо думку автора, адже без ретельної організації освітнього процесу майбутніх вихователів ЗДО на різних рівнях освіти неможливим є досягнення ключової мети виховання та навчання дітей в закладах дошкільної освіти.

Дещо інший підхід до визначення досліджуваного поняття трактується авторами монографії Г. Беленькою, О. Богініч, З. Борисовою та іншими «Підготовка вихователя до розвитку особистості дитини в дошкільному віці». В науковому доробку дослідників зазначається, що підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти – це багатофакторна структура, головним завданням якої є набуття студентами особистісного смислу діяльності, формування фахової майстерності, постійно зростаюче зацікавлення до роботи з дітьми та їхніми батьками, а також розвиток успішності в діяльності [18, с. 101].

С. Гаврилук трактує поняття «професійна підготовка майбутніх вихователів до педагогічної творчості в процесі підготовки у вищій школі» як багатоаспектний, цілеспрямований, довготривалий процес особистісного професійного становлення творчої індивідуальності педагога, готового до майбутньої інноваційної діяльності в умовах сучасного ЗДО [7].

Ми погоджуємось з твердженнями авторів, адже успішна професійна діяльність вихователя не можлива без розуміння педагогом всіх аспектів роботи з дітьми, постійного професійного зростання та, безпосередньо, розвитку творчості самого педагога.

Вагомим також є визначення, яке пропонує Н. Трофаїла. Дослідниця висвітлює визначення підготовки майбутніх вихователів як цілеспрямований процес у межах загальної професійно-педагогічної підготовки вихователів у закладах вищої освіти, спрямований на формування теоретичних та методичних знань і вмінь, необхідних для ефективної взаємодії з дітьми дошкільного віку з метою розвитку їхньої емоційної сфери та профілактики емоційного неблагополуччя [23].

О. Дубасенюк зазначає, що система фахової підготовки майбутніх вихователів становить цілісний комплекс структурних елементів, що перебувають між собою у певних зв'язках і стосунках, взаємодіють один з одним і утворюють цілісну єдність [9].

Підсумувавши вищезазначене, можна зробити висновок, що особливність професійного становлення майбутнього вихователя в процесі його підготовки в сучасному ЗВО повинна передбачати не тільки оволодіння певною сукупністю знань, умінь, навичок, але й охоплювати його особистісне самовдосконалення, активну професійну позицію, виховання позитивних особистісних якостей, формування критичного мислення, розвиток творчих здібностей, що в подальшому сприятиме ефективній організації та забезпеченні освітнього процесу в ЗДО.

Вихователь є провідним організатором педагогічного процесу в закладі дошкільної освіти. Від його здібностей значною мірою залежить розвиток особистості дитини-дошкільника, її пізнавальних процесів, задатків та здібностей, готовність до подальшого вступу в школу. Успішність діяльності вихователя залежить від володіння знаннями з педагогіки дошкільної, психології дитячої, вікової фізіології, педіатрії, фахових методик дошкільної освіти, індивідуальних психологічних особливостей дітей, правил охорони життя і зміцнення їх здоров'я (вихователь повинен оперувати загальнотеоретичними засадами, що розкривають мету, завдання, принципи, зміст виховання і навчання дітей, а також вмінням створювати оптимальні умови перебування дітей в ЗДО, облаштування простору життєдіяльності дітей, вмінням добирати форми, методи і засоби здійснення освітнього процесу, організації ігор, інтелектуальної та фізичної праці, художньої творчості тощо). Саме якісна підготовка майбутнього вихователя ЗДО сприяє подальшій успішній професійній діяльності. Але ми повинні розуміти, що успішність даного процесу, в більшій мірі, залежить і від розвитку творчості самого вихователя.

Творчість, або творча діяльність, визначається як практична або теоретична діяльність людини, у якій виникають нові (суб'єктивні чи об'єктивні) результати (знання, рішення, способи діяльності, матеріальні продукти тощо) [4]. Аналізуючи дане визначення, можна сказати що творчість

розуміється як процес непередбачуваний, спонтанний, в даному випадку не береться до уваги цінність результату творчої діяльності та його новизна для суспільства, головним критерієм виступає результат, який був новим і значущим для самої особистості.

Якщо звернутися до англomовних трактувань поняття творчості, ми прослідковуємо ті ж значення, що схарактеризовно вище (creativity від creative – той, хто володіє творчою уявою – це в загальному розумінні, та визначається як процес генерування або застосування нових, ефективних ідей, результатів тощо, це здатність до творчості; creating (від create) – робити щось, чого не існувало до того, винаходити щось; creation – діяльність зі створення чогось [22].

Характеристика творчості з позицій І. Калошиної роз'яснюється як діяльність, що спрямована на вирішення завдань, для яких характерна відсутність у предметній області або тільки у суб'єкта не лише способу розв'язання, але, головне, предметно-специфічних знань, необхідних для його розробки – постулатів, аксіом, теорем, законів та інше [3]. Дослідницею виокремлено такі ознаки творчої діяльності: творча діяльність спрямована на розв'язування задач, для яких характерна відсутність у предметній галузі (або тільки у суб'єкта) необхідних для її розробки постулатів, теорем, законів та інших положень; творча діяльність пов'язана зі створенням суб'єктом на усвідомлюваному чи неусвідомлюваному рівнях нових для нього знань як орієнтовної основи для наступної розробки способу розв'язування задачі; творча діяльність характеризується для суб'єкта можливістю розробки нових знань і на їх основі способу розв'язування задачі [2].

В. Бехтерев трактує поняття творчості як певний ступінь обдарованості та відповідне виховання, що дає змогу сформувати навички роботи [2].

С. Сисоєва тлумачить творчості як суто людську діяльність. Вона стверджує, що творчими є майже всі психічні процеси, створення образу, сприймання або збереження в п'яматі, не говорячи вже про мислення, легкість асоціювання та уяви, здатність до генерування ідей, до оцінювальних дій і вибору [20].

Підсумовуючи вищезазначене, ми дійшли таких висновків: дослідники сучасності розглядають творчості як вид людської діяльності, що характеризується наявністю протиріч, проблемної ситуації або творчого завдання; соціальною та особистісною значимістю та прогресивністю (внесок в розвиток суспільства і особистості); наявністю об'єктивних передумов, що включають соціальні та матеріальні, умов для повноцінного розвитку творчості; наявністю суб'єктивних якостей особистості, що є передумовами для творчості (знань, умінь, позитивної мотивації, творчих здібностей особистості); новизною та оригінальністю процесу або результату.

Залишивши поза сумнівами актуальність різних аспектів та характеристик творчості, необхідно виокремити сприятливі періоди її онтогенезу. Як відомо, сенситивним періодом для формування основ творчої діяльності є саме дошкільний вік.

Аналіз результатів наявних наукових досліджень дитячої творчості, здійснених відомими вченими Н. Ветлугіною, О. Кульчицькою, І. Лернером, Б. Тепловим, Є. Фльоріною та іншими, дозволяє більш точно сформулювати її визначення. Дитячу творчість слід розуміти як створення дитиною суб'єктивно нового (значущого для неї) продукту – малюнка, конструкції, гри, оповідання, створення невідомих раніше деталей, що по-новому характеризують створюваний образ: різних варіантів зображень, ситуацій, рухів, характеристик героїв, інших дій; застосування засвоєних раніше способів зображення або засобів виразності у новій ситуації; прояв ініціативи в усьому [12].

Дитячою творчістю є процес створення образів з казок, оповідань, ігор, драматизації, відображення їх у малюванні, конструюванні, пошук у ході діяльності способів, шляхів розв'язання завдань. При цьому основними етапами творчого процесу дитини, на думку вчених, є: виникнення відчуття незрозумілості чогось нового; виникнення низки запитань, уточнень; виділення значущих для успішного розв'язування проблеми елементів; усвідомлення, розуміння проблеми; формування гіпотези; пошук і знаходження розв'язку [14].

Творчість дитини як її індивідуальна властивість проявляється у здатності відмовлятися від стереотипних способів мислення у ході реалізації будь-яких завдань (ігрових, побутових, навчальних, соціально-моральних), створення продукту, що за змістом є новим, оригінальним, на основі нестандартного «бачення» нових можливостей у відомому. Така відмова від стереотипів у свою чергу призводить до продукування великої кількості ідей.

Узагальнюючи викладений матеріал, уточнимо поняття дитяча творчість: це важлива складова всієї виховної системи, яка узагальнює дитячий життєвий досвід (чуттєвий, ціннісний, моральний, естетичний, пізнавальний, трудовий) та дає змогу дитині створити новий, значущий для неї продукт діяльності.

В умовах закладу дошкільної освіти провідна роль у процесі розвитку дитячої творчості належить вихователю. Саме вихователь супроводжує дитину до світу творчості та її пізнання, спрямовує свою професійну діяльність на оволодіння знаннями, вміннями, навичками, що дають змогу дитині створити власний продукт творчої діяльності. Але щоб процес розвитку дитячої творчості був дійсно ефективним та приносив дітям задоволення, сам вихователь повинен бути творчим.

Загалом, педагогічна діяльність вимагає від вихователя високого рівня творчості, спрямованої на створення неповторної індивідуальної траєкторії для

особистісного зростання кожної дитини [17]. Роль вихователя у розвитку дитячої творчості розкрито в дослідженнях Л. Виготського, Д. Богоявленської, Я. Пономарьова, С. Сисоєвої, Т. Казакової, В. Моляко, І. Білої, С. Гаврилук, І. Корякіної та інших. У наукових працях зазначених науковців увагу звернено на необхідності розвитку творчих здібностей дітей саме з дошкільного віку, зазначено необхідність психолого-педагогічного супроводу в розвитку творчої особистості.

Зважаючи на ці аспекти, розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку напряду залежить від досвіду вихователя, його ерудиції, професійних якостей, що формуються саме в процесі фахової підготовки та впливають на рівень розвитку професійної культури. Саме тому фахова підготовка майбутніх вихователів ЗДО має бути спрямована на творчий розвиток майбутніх вихователів, підвищення їх професійної компетентності та рівня педагогічної майстерності, адже розвиток дитячої творчості напряду залежить від мудрого керівництва нею з боку вихователя; створеного предметно-розвивального середовища; співпраці вихователя та дітей в процесі різних видів діяльності; надання дітям свободи в ході творчої діяльності; самовдосконалення, самоосвіти педагога в професійній діяльності [13].

Отже, головним завданням у професійній підготовці майбутнього фахівця дошкільної освіти в освітній діяльності ЗВО повинно бути зосередження на творчій індивідуальності майбутнього фахівця, формуванні гуманістичних педагогічних цінностей, які стануть основою його педагогічної творчості.

Спираючись на аналіз наукових, довідникових даних, психолого-педагогічну літературу з проблеми підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, положень щодо визначення сутності термінів «творчість» та «дитяча творчість» поняття «підготовка майбутніх вихователів до розвитку дитячої творчості» ми розуміємо як цілеспрямований, спеціально організований освітній процес, спрямований на формування у студентів системи знань, умінь, навичок що передбачають досконале володіння теорією та технологіями розвитку дитячої творчості, шляхами та умовами ефективної організації дитячої творчості в умовах ЗДО; їх спроможність реалізувати отримані знання в майбутній професійній діяльності.

Висновки. Вищевикладений матеріал дає змогу констатувати необхідність подальших наукових розвідок з проблеми підготовки майбутніх вихователів ЗДО до розвитку дитячої творчості. Подальша наша робота буде спрямована на визначення сутності та структури готовності майбутніх вихователів до розвитку дитячої творчості, виокремлення її критеріїв, показників рівнів сформованості, експериментальну апробацію педагогічних умов підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до розвитку дитячої творчості.

Література:

1. Абдуллина О.А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования : учеб. пособие. Москва : Просвещение, 1984. 208 с.
2. Біла І. М. Психологія дитячої творчості. Київ: Фенікс, 2014. 200 с.
3. Біла І.М. Психологічна характеристика творчої діяльності в сучасних умовах. *Проблеми сучасної психології: Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України* / За ред. С.Д. Максименка, Л.А. Онуфрієвої. Вип. 7. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. С. 64-75.
4. Большой психологический словарь / под ред. Б. Г. Мещерякова, В. П. Зинченко. Изд. 4-е, расш. Санкт-Петербург: Прайм-Еврознак, 2009. 811 с.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. VIII, 1728 с.
6. Вишнякова С. М. Профессиональное образование: словарь. Ключевые понятия, термины, актуальная лексика. Москва: НМЦ СПО, 1999. 538 с.
7. Гаврилюк С.М. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Умань, 2016. 39 с.
8. Гончар Н. П. Сучасні підходи до професійної підготовки майбутніх вихователів у вищих навчальних закладах. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2015. № 3. С. 55-60. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdup_2015_3_12
9. Дубасенюк О. А. Семенюк Т. В, Антонова О. Є. Професійна підготовка майбутнього вчителя до педагогічної діяльності : монографія. Житомир : Житомир. держ. пед. ун-т, 2003. 193 с.
10. Закон України «Про вищу освіту»: прийнятий 01.07.2014 № 1556-VII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
11. Зданевич Л.В. Теоретичні і методичні основи професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до роботи з дезадаптованими дітьми : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Житомир, 2014. 44 с.
12. Корякіна І.В., Труш І.А. Розвиток творчості дітей старшого дошкільного віку на засадах вільного вибору образотворчих завдань. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка : зб. наук. праць*. Вип. 39. Глухів: РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2019. С. 174-178.
13. Лісовська Т. Проблема професійної підготовки майбутніх фахівців з дошкільної освіти у вищих навчальних закладах. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки*. Вип. 2. 2016. С. 101–108.
14. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / О. Л. Кононко та ін.; наук. ред. О. Л. Кононко; АПН України, Ін-т пробл. виховання. Київ: Світич, 2009. 208 с.
15. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року: схвалено від 25 червня 2013 року № 344/2013. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#n10>
16. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта як філософська та педагогічна категорія. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2001. Вип. 1. С. 9-22.
17. Новіков Б. В. Творчість як спосіб здійснення гуманізму: монографія. Київ: Видавець Парапан, 2005. 332 с.

18. Підготовка вихователя до розвитку особистості дитини в дошкільному віці: монографія / Г.В. Беленька, О.Л. Богиніч, З.Н. Борисова та ін.; [за заг. ред. І.І. Загарницької]. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. 310 с.

19. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Академ-видав, 2006. 456 с.

20. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості: навч. посіб. Київ, 1996. 236 с.

21. Словник психолого-педагогічних термінів і понять (на допомогу працівнику сільської школи) / укл. Ю. В. Буган, В. І. Уруський. Тернопіль: ТОКІППО, 2001. 179 с.

22. Танько Т. П. Теорія та практика музично-педагогічної підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів у педагогічних університетах: дис. ... докт. пед. наук. Харків, 2004. 503 с.

23. Трофаїла Н.Д. Підготовка майбутніх вихователів до емоційного розвитку дітей дошкільного віку: автореф. дис. ... канд пед. наук : 13.00.08 «Дошкільна педагогіка». Одеса, 2019. 22 с.

24. Троцько Г. В. Теоретичні та методологічні основи підготовки студентів до виховної діяльності у вищих педагогічних навчальних закладах: автореф. дис. ... д-ра пед. наук: спец. 13.00.04 – «Теорія та методика професійної освіти». Київ: Ін-т ПППО, 1997. 54 с.

References:

1. Abdullina O.A. (1984). *Obschepedagogicheskaya podgotovka uchitelya v sisteme vysshego pedagogicheskogo obrazovaniya* [General pedagogical training of teachers in the system of higher pedagogical education]. Moskva: Prosveschenie [in Russian].

2. Bila I. M. (2014). *Psykhologhiia dytiachoi tvorchosti* [Psychology of children's creativity]. Kyiv: Feniks [in Ukrainian].

3. Bila I.M. (2010) *Psykhologichna kharakterystyka tvorchoi diialnosti v suchasnykh umovakh* [Psychological characteristics of creative activity in modern conditions]. *Problemy suchasnoi psykhologii: Zbirnyk naukovykh prats Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu imeni Ivana Ohienka, Instytutu psykhologii im. H.S. Kostiuks APN Ukrainy – Problems of modern psychology: Collection of scientific works of Kamyanets-Podilsky National University named after Ivan Ogiienko, Institute of Psychology. G.S. Kostyuk Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine*, 7, 64-75 [in Ukrainian].

4. Bolshoy psihologicheskii slovar (2009). [Big Dictionary of Psychology.]. Sankt-Peterburg [in Russian].

5. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy: 250000 (2005). [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language: 250,000]. Kyiv; Irpin: Perun [in Ukrainian].

6. Vishnyakova S. M. (1999). *Professionalnoe obrazovanie: slovar. Klyuchevyye ponyatiya, terminy, aktualnaya leksika* [Professional education: a dictionary. Key concepts, terms, current vocabulary.]. Moskva: NMTs SPO [in Russian].

7. Havryliuk S.M. (2016). *Teoretyko-metodychni zasady profesiinoi pidhotovky maibutnikh vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv do pedahohichnoi tvorchosti* [Theoretical and methodical ambush of professional training of the maybutt wikis of preschool children before pedagogical creativity]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Uman [in Ukrainian].

8. Honchar N. P. (2015). *Suchasni pidkhody do profesiinoi pidhotovky maibutnikh vykhovateliv u vyshchykh navchalnykh zakladakh* [Modern approaches to the training of future educators in higher education]. *Naukovyi visnyk Mykolaivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. O. Sukhomlynskoho. Pedagogical sciences*, 3, 55-60. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdup_2015_3_12 [in Ukrainian].

9. Dubaseniuk O. A. Semeniuk T. V., Antonova O. Ye. (2003). *Profesiina pidhotovka maibutnoho vchytelia do pedahohichnoi diialnosti [Professional training of future teachers to pedagogical activity]*. Zhytomyr: Zhytomyr. derzh. ped. un-t [in Ukrainian].

10. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu»: pryiniaty 01.07.2014 № 1556-VII [Law of Ukraine "On Higher Education": adopted on 01.07.2014 № 1556-VII]. (2013, June). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> [in Ukrainian].

11. Zdanevych L.V. (2014). Teoretychni i metodychni osnovy profesiinoi pidhotovky maibutnikh vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv do roboty z dezadaptovanyimi ditmy [Theoretical and methodical bases of professional training of future educators of preschool educational institutions to work with maladapted children]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Zhytomyr [in Ukrainian].

12. Koriakina I.V., Trush I.A. (2019) Rozvytok tvorchosti ditei starshoho doshkilnoho viku na zasadakh vilnoho vyboru obrazotvorchykh zavdan [Development of creativity of children of senior preschool age on the basis of free choice of art tasks]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka : zb. nauk. prats. – Bulletin of the Hlukhiv National Pedagogical University named after Oleksandr Dovzhenko: coll. Science. Wash, 39, 174-178* [in Ukrainian].

13. Lisovska T. (2016). Problema profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv z doshkilnoi osvity u vyshchykh navchalnykh zakladakh [The problem of professional training of future specialists in preschool education in higher education]. *Naukovyi visnyk Mykolaivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.O. Sukhomlynskoho. Serii: Pedahohichni nauky – Scientific Bulletin of Mykolayiv National University named after V.O. Sukhomlinsky. Series: Pedagogical sciences, 2, 101-108* [in Ukrainian].

14. Kononko O. L. (Eds.)/ (2009). *Metodychni aspekty realizatsii Bazovoi prohramy rozvytku dytyny doshkilnoho viku «Ja u Svitі» [Methodical aspects of the implementation of the Basic program of preschool child development «I am in the World»]*. Kyiv: Svitych [in Ukrainian].

15. Natsionalna stratehiia rozvytku osvity v Ukraini na period do 2021 roku: skhvaleno vid 25 chervnia 2013 roku № 344/2013 [National Strategy for the Development of Education in Ukraine until 2021: approved on June 25, 2013 № 344/2013] (2013, June). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013#n10> [in Ukrainian].

16. Nychkalo N. H. (2001). Neperervna profesiina osvita yak filosofska ta pedahohichna katehoriia [Continuing professional education as a philosophical and pedagogical category]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka – Continuing professional education: theory and practice, 1, 9-22* [in Ukrainian].

17. Novikov B. V. (2005). *Tvorchist yak sposib zdiisnennia humanizmu [Creativity as a way of humanism]*. Kyiv: Vydavets Parapan [in Ukrainian].

18. Bielenka H.V., Bohinich O.L., Borysova Z.N. (Eds.). (2009). *Pidhotovka vykhovatelii do rozvytku osobystosti dytyny v doshkilnomu vitsi [Preparation of the educator for the development of the child's personality in preschool age]*. Kyiv: Vyd-vo NPU imeni M.P. Drahomanova [in Ukrainian].

19. Ponimanska T.I. (2006). *Doshkilna pedahohika [Preschool pedagogy]*. Kyiv: Akadem-vydav [in Ukrainian].

20. Rybalka V. V. (1996). *Psykholohiia rozvytku tvorchoi osobystosti [Psychology of creative personality development]*. Kyiv [in Ukrainian].

21. Buhan Yu. V., Uruskyi V. I. (2001). *Slovnyk psykholoho-pedahohichnykh terminiv i poniat (na dopomohu pratsivnyku silskoi shkoly) [Dictionary of psychological and pedagogical terms and concepts (to help an employee of a rural school)]*. Ternopil: TOKIPPO [in Ukrainian].

22. Tanko T. P. (2011). Teoriia ta praktyka muzychno-pedahohichnoi pidhotovky maibutnikh vykhovateliv doshkilnykh zakladiv u pedahohichnykh universytetakh [Theory and practice of musical and pedagogical training of future educators of preschool institutions in pedagogical universities]. *Doctor's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian].

23. Trofaila N.D. (2019). Pidhotovka maibutnikh vykhovateliv do emotsiinoho rozvytku ditei doshkilnoho viku [Preparation of future educators for the emotional development of preschool children]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Odesa [in Ukrainian].

24. Trotsko H. V. (1997). Teoretychni ta metodolohichni osnovy pidhotovky studentiv do vykhovnoi diialnosti u vyshchych pedahohichnykh navchalnykh zakladakh [Theoretical and methodological bases of preparation of students for educational activity in higher pedagogical educational institutions]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv: In-t PPPO [in Ukrainian].